

ČÁST SEDMÁ

VYPOŘÁDÁNÍ SPOLEČNÉHO JMĚNÍ

Přehled kapitol

- I. Dohoda
- II. Žaloba
- III. Pravidla pro vypořádání
- IV. Zápočty
- V. Rozsudek soudu
- VI. Tzv. odklony ze společného jmění
- VII. Vypořádání hypotéky
- VIII. Disparita podílů
- IX. Nevyvratitelná právní domněnka

Vypořádání SJM se nyní řídí stejnými principy jako úprava do roku 2013 (§ 736 až 742 obč. zák.), zavádí se však nový termín „likvidace“.

Je-li společné jmění zrušeno nebo zanikne-li anebo je-li zúžen jeho stávající rozsah, **provede se likvidace dosud společných povinností a práv jejich vypořádáním.**

Dokud zúžené, zrušené nebo zaniklé SJM **není vypořádáno**, použijí se pro ně ustanovení o **SJM přiměřeně.**

I. DOHODA

Nově má dohoda o vypořádání vždy účinky ke dni, kdy SJM bylo zúženo, zrušeno nebo zaniklo, bez ohledu na to, zda dohoda byla uzavřena před zúžením, zrušením nebo zánikem SJM anebo po nich. Je-li však předmětem vypořádání věc, která se zapisuje do veřejného seznamu, nabývá dohoda právních účinků v části týkající se této věci zápisem do veřejného seznamu.

Přípustné je i částečné vypořádání.

Dohoda o vypořádání vyžaduje podle občanského zákoníku **písemnou formu pouze v případě**, že byla uzavřena **za trvání manželství**, nebo pokud je předmětem vypořádání věc, **u které vyžaduje písemnou formu i smlouva o převodu vlastnického práva** (zejména u nemovitostí). Byla-li dohoda uzavřena ústně či konkludentně a požádá-li o to jeden z manželů, doručí mu druhý manžel **potvrzení**, jak se vypořádali.

Tato úprava je dle mého názoru krokem zpět, neboť v letech 1998–2013 byla pro vypořádání povinná písemná forma, což více odpovídalo požadavku právní jistoty.

II. ŽALOBA

Pokud nedojde k dohodě **do tří let** od zániku společného jmění manželů, může podat ve stejné lhůtě kterýkoliv z bývalých manželů **žalobu u soudu**.

V žalobě je třeba uvést zejména **seznam věcí**, které tvoří společné jmění manželů, alespoň odhad jejich hodnoty ke dni zániku společného jmění manželů a konkrétně navrhnout, **které věci mají připadnout komu z bývalých manželů a kdo je má v době podání žaloby v držení**.

Pokud v průběhu soudního řízení nedojde k dohodě mezi účastníky o hodnotě věcí, soud musí ustanovit znalce z oboru ekonomiky, odvětví oceňování movitých či nemovitých věcí, kteří vypracují **posudky** ohledně tržní hodnoty **věcí dle jejich stavu ke dni zániku společného jmění**, avšak s ohledem na **tržní ceny v době rozhodování soudu**. Vzhledem k tomu, že soudní řízení trvají dlouho a hodnota nemovitostí stoupá, často je nutné v průběhu sporu aktualizovat znalecký posudek o obvyklé ceně nemovitosti.

V žalobě, resp. ve vyjádření žalovaného, je nezbytné uvést, co každý z bývalých manželů **požaduje, aby bylo započteno** z důvodu vynaložení ze společného majetku na výlučný majetek jednoho z manželů a naopak. O těchto věcech nemůže soud rozhodovat bez návrhu.

Podle rozhodnutí Nejvyššího soudu **22 Cdo 1192/2007** ze dne 26. 11. 2009 soud může do vypořádání zahrnout **jen ten majetek, který účastníci výslovně učinili předmětem vypořádání**; to platí i pro **zápočty** toho, co bylo vynaloženo ze společného majetku na výlučné majetky manželů a naopak (rozsudek Nejvyššího soudu **22 Cdo 1112/2006** ze dne 23. 5. 2007, Soubor civilních rozhodnutí Nejvyššího soudu č. C 5061). Z toho vyplývá, že v řízení o vypořádání BSM (i SJM) **může soud vypořádat jen ten majetek, který účastníci řízení navrhli k vypořádání do tří let od jeho zániku**. V téže lhůtě musí účastníci dle rozsudku Nejvyššího soudu **22 Cdo 1192/2007** učinit předmětem vypořádání všechny věci, závazky, vnosy a zápočty. Soud může vypořádat jen ten majetek, který účastníci navrhli k vypořádání do tří let od jeho zániku, jinak nastoupí domněnka vypořádání a věc přejde do podílového spoluvlastnictví.

Problém může nastat ve chvíli, kdy jeden z manželů podá žalobu těsně před uplynutím tříleté lhůty a druhý manžel nestihne ve tříleté lhůtě podat vyjádření. V tom případě bude soud jednat pouze o věcech a zápočtech, které byly označeny do dne uplynutí této lhůty.

Za návrh na zahájení řízení o vypořádání společného jmění manželů se platí **soudní poplatek 2 000 Kč** a tato sazba se **zvyšuje o 5 000 Kč za každou nemovitost** (tj. všechny nemovitosti zapsané v katastru nemovitostí na jednom listu vlastnictví) **a o 15 000 Kč za každý obchodní závod** nebo jeho organizační složku, která je předmětem vypořádání. Neplatí se tedy poplatek stanovený procentem z hodnoty společného jmění manželů, jak tomu bývalo dříve a jak se i dnes mnozí mylně domnívají. Do žaloby není třeba zahrnovat veškeré věci, takže je možné na poplatku ušetřit. Pokud některé položky (obchodní závody či nemovitosti) doplní žalovaný, zaplatí z nich poplatek on.

Viz vzor č. 25

III. PRAVIDLA PRO VYPOŘÁDÁNÍ

O vypořádání rozhoduje **soud podle stavu, kdy nastaly účinky zúžení, zrušení nebo zániku SJM**. Důvodová zpráva k tomu **uvádí**, že pokud jde o **ceny jednotlivých součástí SJM**, rozhodným bude **stav v době rozhodování soudu**, což odpovídá minulé praxi.

Pro vypořádání se použijí podle občanského zákoníku **tato pravidla (§ 742)**:

- **podíly** obou manželů na vypořádávaném jmění jsou **stejné**;
- každý z manželů **nahradí to**, co ze společného majetku bylo **vynaloženo na jeho výhradní majetek** (viz dále);
- každý z manželů má **právo žádat, aby mu bylo nahrazeno to, co ze svého výhradního majetku vynaložil na společný majetek** (viz níže);
- **přihlédne se k potřebám nezaopatřených dětí**;
- přihlédne se k tomu, **jak se každý z manželů staral o rodinu**, zejména jak pečoval o děti a o rodinnou domácnost;
- přihlédne se k tomu, jak se každý z manželů **zasloužil o nabytí a udržení majetkových hodnot** náležejících do společného jmění.

IV. ZÁPOČTY

Podstatné změny doznala v občanském zákoníku úprava zápočtů vnosů a investic v novém § 741 odst. 2: Hodnota toho, co ze společného majetku bylo vynaloženo na výhradní majetek manžela, stejně jako hodnota toho, co z výhradního majetku manžela bylo vynaloženo na společný majetek, se při vypořádání společného jmění **započítává zvýšená nebo snižená** podle toho, jak se **ode dne vynaložení majetku do dne, kdy společné jmění bylo zúženo, zrušeno nebo zaniklo**,

zvýšila nebo **snížila hodnota** té součásti majetku, na niž byl náklad vynaložen – tj. půjde o zhodnocení, resp. znehodnocení konkrétní věci.

Soudní praxe se již delší dobu snažila o tento, dle mého názoru spravedlivý, výklad. Dosud bylo možné požadovat pouze zápočet skutečně vynaložených investic.

V. ROZSUDEK SOUDU

Po provedeném řízení **soud rozhodne, komu které věci a závazky případnou** a který z manželů je povinen druhému manželovi **vyplatit finanční částku** na vypořádání společného jmění a v jaké lhůtě.

Při rozhodování **není soud vázán návrhy účastníků**, tj. může rozhodovat zcela jinak, než bývalí manželé navrhnou.

Podle rozsudku Nejvyššího soudu **22 Cdo 684/2004** ze dne 27. 9. 2004 dispozici účastníků předmětem řízení o vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví manželů je třeba respektovat potud, že **soud vypořádá jen ty věci, resp. majetek** náležející do bezpodílového spoluvlastnictví manželů, které účastníci učinili **předmětem řízení. Překročit jejich návrhy** v takovém řízení může podle § 153 odst. 2 o. s. ř. **jen ohledně výše (ceny) a** toho, jak je vypořádá z hlediska kvalitativního, tedy **jak věci rozdělí** (kterému z manželů je přikáže), případně přikáže jednomu z nich s povinností vyplatit finanční částku na vyrovnání podílu druhému manželovi. Pokud by soud v řízení o vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví manželů vypořádal i věci, resp. majetek, který účastníci předmětem řízení neucínili, pak by jednal v rozporu s § 153 odst. 2 o. s. ř. a šlo by o vadu řízení, která měla za následek nesprávné rozhodnutí ve věci.

Jestliže žádný z účastníků nepožádal např. o to, aby mu byla vrácena určitá částka vynaložená z jeho oddělených prostředků na pořízení společné věci, bylo by překročením návrhu nad rámec § 153 odst. 2 o. s. ř., pokud by soud takový **zápočet** provedl.

Jinak soud přihlédne k tomu, co který z manželů požaduje, aby mu bylo **uhrazeno, co ze svého vynaložil** na společný majetek, a k tomu, co ze společného majetku bylo **vynaloženo na jeho ostatní majetek**.

Dále má přihlédnout k potřebám **nezletilých dětí**, k tomu, jak se každý z manželů **staral o rodinu**, a k tomu, jak se **zasloužil** o nabytí a udržení společného jmění.

Soudní spory však trvají zpravidla několik let a zejména movité věci ztrácejí v průběhu trvání sporu na hodnotě.

Podle rozsudku Nejvyššího soudu **30 Cdo 1510/2002** ze dne 10. 2. 2004 může být bezpodílové spoluvlastnictví manželů (resp. společné jmění manželů) **výjimečně** vypořádáno i tím způsobem, že soud přikáže rodinný dům **do podílového spoluvlastnictví manželů**. Taková situace může nastat zejména tehdy, když ani jeden z bývalých manželů nemá finanční prostředky na vypořádání druhého manžela.

V soudní praxi se v řízeních o vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví (nyní společného jmění manželů) uplatňuje zásada, aby byly pokud možno (zvláště s ohledem na dobu uplynulou od rozvodu manželství či oddělené bydlení manželů) **věci přikázány tomu z účastníků, který je má či naposledy měl v držení** a u něhož došlo k jejich amortizaci – viz rozsudek Nejvyššího soudu **22 Cdo 980/2003** ze dne 2. 12. 2003.

Podle rozsudku Nejvyššího soudu **22 Cdo 1399/2004** ze dne 20. 10. 2004 **není možné, aby soud vypořádal společné jmění manželů tak, že nařídí prodej společné věci s následným rozdělením výtěžku mezi manžely**.

Soudní praxe při vypořádání společného jmění manželů se dlouhodobě řídí zásadou, podle které se věci ze zaniklého bezpodílového spoluvlastnictví (resp. SJM) mají mezi rozvedené manžely rozdělit tak, aby **částka**, kterou je jeden z manželů povinen **zaplatit druhému na vyrovnání jeho podílu, byla pokud možno co nejnížší** – viz rozsudek Nejvyššího soudu **22 Cdo 264/2001** ze dne 3. 9. 2002. Soud může zcela výjimečně žalobu i zamítnout.

V řízení o vypořádání společného jmění manželů musí být **z odůvodnění rozsudku jednoznačně zřejmé, jak soud došel k částce**, kterou je povinen jeden z účastníků zaplatit na vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví druhému účastníku. Výpočet této částky má být natolik přehledný, aby se kdokoli mohl přesvědčit o jeho správnosti.

V rozsudku **22 Cdo 3110/2010** ze dne 22. 8. 2011 dospěl Nejvyšší soud k závěru, že podmínkou vypořádání věci v řízení o vypořádání společného jmění manželů je to, že v **době rozhodnutí soudu existují** a že v době zániku společného jmění tvořily jeho součást. Jen jestliže jeden z bývalých manželů nakládal s věcí v rozporu se zákonem, nelze k jeho protiprávnímu úkonu (je-li absolutně neplatný nebo byla-li řádně vznesena námitka relativní neplatnosti) přihlížet a věc je třeba zahrnout do vypořádání a zpravidla mu ji přikázat. Jestliže však věc ke dni vypořádání **neexistuje a jeden z účastníků zavinil**, byť i z nedbalosti, její zánik, nelze ji již do vypořádání zahrnout, je však třeba **přihlédnout** k této skutečnosti při stanovení výše podílu, neboť jde o pochybení při hospodaření se společným majetkem, snižující zásluhy na jeho udržení.

Jestliže **jeden z manželů nakládal úsporami** tak, že peníze převedl bez souhlasu druhého manžela na jiný účet, je třeba tuto částku zařadit do masy SJM.

Důkazní břemeno je v tomto případě na tom, kde peníze převedl. Banky poskytnou soudům informace o pohybu na účtech za 10 let zpětně.

Příkázání vkladu na vkladní knížce některému z účastníků výrokem rozsudku však **nepřichází v úvahu**, jestliže **ke dni zániku** společného jmění účastníků vklad na vkladní knížce již **neexistoval**.

V případě peněz **na účtech** (i stavebního spoření a důchodového připojištění) soud přikazuje práva a povinnosti z účtu, někdy se uvádí „zůstatek na účtu“ či „pohledávka“, což v zásadě nevádí.

Při vypořádání může soud **výjimečně** stanovit **jiné podíly** manželů na společném majetku **než stejné** – viz kapitolu VI.

Dle rozsudku Nejvyššího soudu **22 Cdo 261/2001** ze dne 2. 10. 2002, ve kterém soud řešil vypořádání leasingu, se v praxi ustálily **dva typy leasingu**, a to leasing **finanční** a leasing **operativní**. Pro **leasing finanční** je charakteristické to, že na nájemce jsou pronajímatelem dlouhodobě a za úplatu převedena veškerá užívací práva k předmětu leasingu, ovšem včetně povinnosti zabezpečit péči o předmět leasingu a nést nebezpečí a rizika s užíváním věci spojená. Tento typ leasingu **většinou končí převodem předmětu leasingu** (pronajaté věci) **do vlastnictví nájemce**. Leasing operativní představuje spíše krátkodobější nájem věci, kdy pronajímatel zabezpečuje též údržbu předmětu leasingu a po skončení doby pronájmu se věc může vrátit zpět pronajímateli.

V obou typech leasingu je podstatné to, že pronajímatel zůstává vlastníkem věci po celou dobu jejího pronájmu. Nájemce je pouhým uživatelem věci, a to i v případě zaplacení všech leasingových splátek. K převodu vlastnického práva na nájemce je zpravidla třeba v souladu s podmínkami leasingové smlouvy totiž učinit ještě další právní úkon (např. uzavřít kupní smlouvu s pronajímatelem). Dále je nutno konstatovat, že při uzavření leasingové smlouvy (před vlastním převzetím předmětu leasingu) je nájemce obvykle povinen uhradit první zvýšenou splátku – tzv. akontaci. **Povaha a význam akontace pak vyplývá z obsahu konkrétní leasingové smlouvy** (např. jde o zálohu na další platby nájemného).

Při absenci výslovné právní úpravy tohoto smluvního typu ve vztahu k finančnímu leasingu a s ohledem na dispozitivní charakter úpravy operativního leasingu lze mít za to, že pro řešení výše vymezené právní otázky je **významný obsah konkrétní leasingové smlouvy**. Bez posouzení jejího obsahu nelze říci, **do jaké míry byly částky zaplacené v rámci leasingu** nejenom nájemným z pronajatého automobilu a nakolik současně **představovaly zálohu či splátky kupní ceny** z jeho následného prodeje, resp. snižovaly tuto cenu. Pro tato posouzení bude zpravidla nezbytný znalecký posudek (viz též část devátou).

V případě vypořádání dosud nesplaceného dluhu, zatíženého vysokým příslušenstvím, ukládá zpravidla standardní soudní praxe povinnost zaplatit **zůstatek dluhu oběma manželům jednou polovinou** s tím, že pokud některý z nich zaplatí peněžnímu ústavu více, má právo se vůči druhému účastníku domáhat finančního vyrovnání – viz rozsudek Nejvyššího soudu **30 Cdo 1881/2001** ze dne 5. 12. 2001.

VI. TZV. ODKLONY ZE SPOLEČNÉHO JMĚNÍ

Někteří rozvádějící se manželé se mylně domnívají, že ošidí druhého, když vyberou peníze ze svého účtu anebo je převedou jinam.

Pokud však jeden z manželů vybere vyšší částku, než je běžné, bez souhlasu druhého a nedokáže vysvětlit a prokázat, na jaký účel ji použil, bude tato částka zařazena do společného jmění manželů.

Jestliže manžel koupí nějakou věc, bude tato věc součástí společného jmění manželů. V případě nemovitosti nemusí být druhý manžel zapsán v katastru nemovitostí.

Někdy manžel použije vyšší finanční částku bez souhlasu druhého pro svoje osobní potřeby – např. na luxusní dovolenou. V takovém případě může soud rozhodnout o tzv. disparitě podílů, což znamená, že podíly bývalých manželů nemusí být stejné. Jednomu z manželů přikáže soud více než druhému.

Často však manžel peníze vybere z účtu v hotovosti a schová je do trezoru v domnění, že budou jen jeho. Tuto situaci řeší judikatura Nejvyššího soudu takto:

V rozhodnutí Nejvyššího soudu **22 Cdo 3611/2016 ze dne 20. 9. 2016** dospěl dovolací soud k závěru, že „... pokud by jeden z manželů nakládal s prostředky tvořícími masu SJM bez souhlasu druhého z manželů a v rozporu s § 145 odst. 2 obč. zák., pak bylo možné řešit situaci tím způsobem, že takto vynaložené prostředky budou zahrnuty do vypořádání SJM k tíži toho manžela, který jednal v rozporu se zákonem, a nikoliv prostřednictvím disparity vypořádacích podílů. Obrana manžela v režimu § 145 odst. 2 obč. zák. je založena na východisku, že druhý manžel nakládá s prostředky tvořícími společné jmění manželů v záležitostech nikoliv běžných.“

Soud rozhodoval podle § 145 odst. 2 zák. č. 40/1964 Sb., dle kterého bylo třeba souhlasu obou manželů v ostatních záležitostech kromě obvyklé správy majetku. **Ustanovení § 714 odst. 2 obč. zák.** však stanoví, že jedná-li manžel bez souhlasu druhého manžela v případě, kdy souhlasu bylo zapotřebí, tj. v záležitostech, týkajících se společného jmění a jeho součástí, které nelze považovat za běžné, může se druhý manžel dovolat neplatnosti takového jednání. Výše citovaný judikát lze tedy použít, neboť právní úprava je shodná.

Souhlas druhého manžela může být i konkludentní, tj. daný mlčky, i dán doatečně, což by muselo být v řízení u soudu prokázáno. Jedná se o neplatnost relativní. Lze se jí dovolat např. dopisem zaslaným všem stranám smlouvy, žalobou nebo ve vyjádření k žalobě.

Právo dovolat se neplatnosti podléhá promlčení, promlčecí lhůta je tříletá a běží ode dne, kdy právo mohlo být vykonáno poprvé, tj. zpravidla od uzavření smlouvy, resp. od doby, kdy se druhý manžel o uzavření smlouvy dozvěděl, podle okolností konkrétního případu.

V některých případech manžel určitou věc převede na jinou osobu bez souhlasu druhého – např. prodá automobil, daruje finanční částku dítěti apod. Pak může druhý manžel uplatnit námitku relativní neplatnosti.

V rozhodnutí **21 Cdo 948/2006** ze dne 15. 2. 2007 dospěl Nejvyšší soud k závěru: „Právo dovolat se relativní neplatnosti právního úkonu bylo vykonáno jak tehdy, bylo-li uplatněno žalobou (vzájemnou žalobou) podanou u soudu nebo námitkou v rámci obrany proti uplatněnému právu v řízení před soudem, tak i v případě, že bylo vykonáno vůči ostatním (všem) účastníkům právního úkonu jen mimosoudně.“

Postačí tedy zaslat doporučený dopis oběma stranám smlouvy, obsahující dovolání se relativní neplatnosti a věc bude opět patřit do společného jmění manželů.

Podle rozhodnutí Nejvyššího soudu **22 Cdo 3128/2013 ze dne 30. 10. 2013** „... **toho manžela, který finanční prostředky z účtu u peněžního ústavu vybere, tíží povinnost tvrzení a důkazní břemeno ohledně toho, jakým způsobem s takovými prostředky naložil.** V případě, že takto získané částky spotřeboval pro sebe či způsobem, který nepředstavuje uspokojování potřeb rodiny a je v souladu s institutem společného jmění manželů, případně tuto částku žalovaný nespoteboval a ke dni zániku společného jmění manželů jí disponoval, je třeba ji vypořádat jako součást společného jmění manželů. Druhý z manželů, který se vypořádání těchto prostředků domáhá, nenese důkazní břemeno ohledně tvrzení, že předmětná částka nebyla ke dni zániku společného jmění manželů spotřebována. Jeho povinnost tvrzení a povinnost důkazní se v daném směru omezuje na prokázání, že taková částka byla nabyta za trvání manželství a druhým manželem z účtu u peněžního ústavu vybrána, případně na vyjádření souhlasu či nesouhlasu při zjištění, jakým způsobem bylo s takto vybranými finančními prostředky naloženo.“

Jestliže nemá manžel informace o výběrech z účtů svého manžela, může navrhnout soudu ve sporu o vypořádání společného jmění manželů, aby vyžádal od konkrétních peněžních ústavů výpisy z účtů druhého manžela za určité období, a to i zpětně, např. za 10 let. Jiným způsobem prolomit bankovní tajemství nelze.

Specifikovat výběr částek je nezbytné u soudu do 3 let od právní moci rozsudku.

Nedoporučuji proto vyčkávat příliš dlouho po rozvodu na to, zda dojde k dohodě. Lépe je podat brzy po právní moci rozsudku o rozvodu žalobu a navrhnout vyžádání výše uvedených zpráv a výpisů z účtů od bank. Je vhodné uvést i životní, důchodové a stavební spoření obou manželů (nikoliv dětí).

Po prostudování zpráv v soudním spisu se obvykle situace vyjasní. Někdy však nezná manžel ani název banky, pak je třeba tipovat nebo zkoumat, z jakého účtu bylo placeno výživné na děti, nájemné apod. Nebo je možné navrhnout soudu, aby učinil dotaz na zaměstnavatele manžela, na jaký účet mu zasílal výplatu. V každém případě je nezbytné vše uplatnit u soudu (např. formou vyjádření) ve třileté lhůtě od právní moci rozsudku o rozvodu.

K této lhůtě se Nejvyšší soud hlásil i ve shora citovaném rozhodnutí **22 Cdo 3611/2016 ze dne 20. 9. 2016**, kde uvádí: „Soud může vypořádat pouze ty hodnoty a investice tvořící součást zákonného majetkového společenství manželů, které účastníci učiní předmětem řízení, a to ve lhůtě tří let od zániku majetkového společenství. Pro úplnost dovolací soud dodává, že vyloučení prostředků na vkladních knížkách ze soudního vypořádání společného jmění manželů nelze interpretovat tak, že by uvedené majetkové hodnoty byly ve výlučném vlastnictví žalobkyně, nýbrž že u nich nastoupila zákonná domněnka vypořádání.“

Ustanovení § 741 obč. zák. stanoví, že nedojde-li do tří let od zúžení, zrušení nebo zániku společného jmění k vypořádání toho, co bylo dříve součástí společného jmění, ani dohodu, ani nebyl podán návrh na vypořádání rozhodnutím soudu, platí, že se manželé nebo bývalí manželé vypořádali tak, že

- a) hmotné věci movité jsou ve vlastnictví toho z nich, který je pro potřebu svou, své rodiny nebo rodinné domácnosti výlučně jako vlastník užívá;
- b) ostatní hmotné věci movité a věci nemovitě jsou v podílovém spoluvlastnictví obou, jejich podíly jsou stejné;
- c) ostatní majetková práva, pohledávky a dluhy náleží společně oběma, jejich podíly jsou stejné.

Jestliže nastoupí po třech letech zákonná domněnka, bylo by nutné podat žalobu na zrušení a vypořádání podílového spoluvlastnictví, což by se týkalo i pohledávek z účtů u peněžních ústavů.

Konečně může jeden z manželů tvrdit, že věc již v době vypořádání neexistuje. Tuto situaci řešil Nejvyšší soud v rozhodnutí **22 Cdo 3110/2010 ze dne 22. 8. 2011** takto: „Podmínkou vypořádání věcí v řízení o vypořádání společného jmění manželů je to, že v době rozhodnutí soudu existují a že v době zániku společného

jmění tvořily jeho součástí. Jen jestliže jeden z bývalých manželů nakládal s věcí v rozporu se zákonem, nelze k jeho protiprávnímu úkonu (je-li absolutně neplatný nebo byla-li řádně vznesena námitka relativní neplatnosti) přihlížet a věc je třeba zahrnout do vypořádání a zpravidla mu ji přikázat. Jestliže však věc ke dni vypořádání neexistuje a jeden z účastníků zavinil, byť i z nedbalosti, její zánik, nelze ji již do vypořádání zahrnout, je však třeba přihlídnout k této skutečnosti při stanovení výše podílu, neboť jde o pochybení při hospodaření se společným majetkem, snižující zásluhy na jeho udržení.“

Při posuzování, zda je určitá věc součástí společného jmění manželů, či nikoliv, stále platí zásada „v pochybnostech ve prospěch společného jmění manželů“.

Majetkové spory po rozvodu však bývají značně složité, finančně náročné a dlouhodobé. Je důležité se o majetek starat a mít o něm informace již v průběhu manželství.

Pokud si manželé či snoubenci nepřejí, aby byl jejich majetek či určitá věc ve společném jmění manželů, mohou si u notáře ujednat manželský majetkový režim odlišný od režimu zákonného.

VII. VYPOŘÁDÁNÍ HYPOTÉKY

Součástí společného jmění manželů jsou i závazky, tj. dluhy manželů. V případě rozvodu je třeba, aby se manželé dohodli i o vypořádání hypotečního úvěru, což je v praxi často velký problém.

Podle § 737 obč. zák. je **dohoda o vypořádání společného jmění manželů účinná pouze ve vztahu mezi manželi, není účinná vůči věřitelům.**

Vypořádáním jmění nesmí být dotčeno právo třetí osoby. Bylo-li její právo vypořádáním dotčeno, může se třetí osoba domáhat, aby soud určil, že je vypořádání vůči ní neúčinné.

Rozvádějící se manželé musí proto kontaktovat banku a dotázat se, zda bude věřitel souhlasit s převzetím dluhu jedním z manželů a vyvázáním druhého z úvěru.

Jinak by se mohlo například stát, že jeden z manželů bude zapsán po rozvodu na základě dohody jako vlastník do katastru nemovitostí a úvěr zůstane oběma manželům společný.

Banka totiž není povinna dát výše uvedený souhlas, neboť dva dlužníci jsou pro věřitele výhodnější než pouze jeden. Někdy se musí stát spoludlužníkem nový manželův partner, rodiče nebo dospělé děti.

Samozřejmě záleží též na bonitě dlužníka, tj. na jeho příjmech.

Někdy bývá problém i s fixací a s nemalými finančními sankcemi za předčasné splacení úvěru.